

prof. UAM dr hab. Eryk Kosiński

Katedra Publicznego Prawa Gospodarczego
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Recenzja

rozprawy doktorskiej pani mgr Izabeli Jackowskiej pt. *Odpowiedzialność administracyjnoprawna uczestników rynku kapitałowego*, napisanej pod kierunkiem prof. UW d-ra hab. Marcina Dyla, Warszawa 2018

I.

Autorka pani mgr Izabela Jackowska przygotowała rozprawę doktorską pt. *Odpowiedzialność administracyjnoprawna uczestników rynku kapitałowego*, napisaną pod kierunkiem prof. UW d-ra hab. Marcina Dyla.

Praca liczy łącznie 368 stron maszynopisu, w tym 325 stron tekstu podstawowego wraz z Wprowadzeniem oraz wieńczącym pracę Zakończeniem.

Cytowana i przywoływana przez autorkę literatura przedmiotu obejmuje łącznie 568 pozycji (zestawione w Bibliografii znajdującej się na stronie 345-366 rozprawy). W pracy wykorzystano szereg pozycji literatury obcojęzycznej – anglojęzycznej i niemieckojęzycznej.

Praca zawiera nadto Wykaz skrótów (s. 7-15) oraz Spis orzeczeń (s. 341-344) z podziałem na orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, orzeczenia Sądu Najwyższego, orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, orzeczenia wojewódzkich sądów administracyjnych oraz orzeczenia sądów powszechnych.

Rozprawa zawiera nieliczne tabele oraz inne formy graficzne, opracowane przez Autorkę (s. 83, s. 103, s. 167, s. 293-294). Pozwalają one lepiej zrozumieć tekst pracy, ilustrując i wspierając rozważania merytoryczne.

Po pierwsze podkreślić należy trafność wybranej przez Autorkę rozprawy problematyki. Zagadnienie odpowiedzialności prawnej w ogólności, w tym odpowiedzialności publicznoprawnej, uczestników rynku kapitałowego, stanowi niezwykle istotny obszar badawczy w ramach wielu dziedzin prawa, jak Prawa finansowego, Prawa administracyjnego, czy

Publicznego prawa gospodarczego. Problematyka ta pozostaje także w polu widzenia prawa prywatnego, jak Prawo cywilne, Prawo pracy, czy Prawo spółek. Wreszcie nie ma wątpliwości, że zainteresowanie tą problematyką przejawiają przedstawiciele doktryny Prawa karnego. Ale podkreślenia wymaga, że odpowiedzialność publicznoprawna uczestników rynku kapitałowego winna nadto być przedmiotem badań z zakresu prawa procesowego (co Autorka czyni w swej pracy; s. 253-327 recenzowanej rozprawy).

Obrana przez Autorkę tematyka niestety pozostaje poza głównymi aktualnymi nurtami badawczymi nauki prawa, w tym Prawa finansowego i Publicznego prawa gospodarczego. Trafnie Autorka stwierdza ten fakt w pierwszych zdaniach wprowadzenia do swej rozprawy doktorskiej, zauważając jednocześnie istotną pracę autorstwa Andrzeja Michóra pt. *Odpowiedzialność administracyjna w obrocie instrumentami finansowymi*, Warszawa 2009 (Autorka już we Wprowadzeniu zwraca uwagę na przywołaną pozycję literatury, s. 16 i s. 21 recenzowanej pracy, szeroko do niej się odnosząc i podkreślając jej doniosłość).

Słusznie też Autorka zauważa, że współcześnie powszechnym zjawiskiem staje się depenalizacja określonych zachowań, i przesunięcie ciężaru odpowiedzialności z prawnokarnej na administracyjnoprawną, bądź z góry zastosowanie przez ustawodawcę odpowiedzialności administracyjnoprawnej w związku z naruszeniami określonych reguł publicznoprawnych, bez sięgania do prawa karnego (patrz m.in. Marek Sachajko, *Istota i charakterystyka prawna antymonopolowych kar pieniężnych*, RPEiS, 2002, z. 1, s. 57-78).

Po drugie za w pełni trafną uznać należy koncepcję pracy, w tym jej układ oraz systematykę poszczególnych rozdziałów. Słusznie Autorka rozpoczyna pracę od zakreślenia istotnej siatki pojęciowej i definicji pojęć podstawowych. W Rozdziale I. pracy zdefiniowane i omówione zostają pojęcia: odpowiedzialności (w ogóle, tzw. odpowiedzialność bezprzymiotnikowa) oraz odpowiedzialności prawnej. W Rozdziale 1. Autorka stawia pierwszy krok w stronę *meritum* podjętej problematyki, analizując rodzaje odpowiedzialności prawnej na rynku kapitałowym (podrozdział 1.1.3. zat. *Rodzaje odpowiedzialności prawnej na rynku kapitałowym*). Co więcej, w ramach Rozdziału I Autorka poddaje analizie pojęcie odpowiedzialności administracyjnej (podrozdział 1.2.), wyróżniając w tym zakresie zagadnienia: odpowiedzialności administracyjnoprawnej a ogólne pojęcie sankcji prawnej, deliktu administracyjnego, sankcji administracyjnej oraz modelu odpowiedzialności administracyjnoprawnej.

Zwrócić uwagę należy, że omawiając zagadnienie funkcji prawa (s. 42) warto byłoby sięgnąć także do dorobku poznańskiej szkoły teorii prawa, rozróżniając rolę prawa („funkcję oczekiwaną”) i funkcję prawa (Sławomira Wronkowska, Zygmunt Ziemiński, *Zarys teorii prawa*, Poznań 2001, s. 232-233, s. 238-239).

Trafnie Autorka zauważa, że pojęcie odpowiedzialności prawnej co do zasady nie jest pojęciem jednolicie rozumianym przez doktrynę prawa. O ile nie budzi wątpliwości, że przez odpowiedzialność prawną należy rozumieć ponoszenie przewidzianych prawem negatywnych konsekwencji w związku z danym zdarzeniem lub stanem rzeczy, przypisywalne danemu podmiotowi, to jednak nie ma zgody co do powiązania odpowiedzialności z byciem ukaranym, czyli poniesieniem negatywnych konsekwencji *sensu stricto* (patrz s. 30 recenzowanej pracy). Wydaje się, że słuszna jest koncepcja, zgodnie z którą w rozumieniu odpowiedzialności prawnej istotne jest to, że prawnie zachodzi możliwość zastosowania określonych negatywnych konsekwencji, nie zaś że są one zastosowane w rzeczywistości. Ku takiemu rozumieniu odpowiedzialności skłania się także Autorka recenzowanej pracy (s. 30).

W Rozdziale 2. Autorka przechodzi do administracyjnoprawnej regulacji rynku kapitałowego. Słusznie rozpoczyna rozważania od zakresienia przedmiotowego, podmiotowego i funkcjonalnego zakresu podejmowanych rozważań. Co do podstawy prawnej określenia zakresu badań, Autorka wskazuje na ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1417 ze zm.). Trafnie zauważa, że ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym w swym słowniczku pojęcie rynku kapitałowego definiuje jako „rynek papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych – w zakresie, w jakim do tych papierów wartościowych i instrumentów finansowych stosuje się przepisy ustaw, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz rozporządzenia 236/2012 i rozporządzenia 648/2012; rynek usług świadczonych przez fundusze inwestycyjne i inne instytucje wspólnego inwestowania – w zakresie, w jakim do tych usług i podmiotów stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w pkt 3, i przepisy rozporządzeń, o których mowa w art. 3 ust. 5; rynek towarów giełdowych w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt 4; oraz rynek dwudniowych kontraktów na rynku kasowym, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia 1031/2010 – w zakresie, w jakim do obrotu tymi uprawnieniami do emisji stosuje się przepisy tego rozporządzenia” (art. 2 pkt 6 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym). Jak widać więc, ustawa zasadniczo podchodzi do wskazanego pojęcia przedmiotowo. Istotne więc z punktu widzenia badanego zagadnienia staje się wyodrębnienie zakresu podmiotowego rynku kapitałowego. Autorka dokonuje podziału podmiotów rynku finansowego na trzy grupy: inwestorów, emitentów oraz pośredników transakcji. Powołuje się przy tym na Rafała Blicharza i jego pracę pt. *Instytucje rynku kapitałowego*, Toruń 2013 (s. 20 i n.).

W podrozdziale 2.2. Rozdziału 2., zatytułowanym *Nadzór nad rynkiem kapitałowym*, Autorka poddaje badaniom pojęcie nadzoru w prawie administracyjnym, środki nadzoru oraz porównanie nadzoru i środków nadzoru z odpowiedzialnością oraz środkami odpowiedzialności administracyjnoprawnej na rynku kapitałowym.

Autorka zauważa, że zakresy pojęciowe nadzoru i odpowiedzialności prawnej nachodzą na siebie, tworząc dużą część wspólną (patrz rysunek 1 na s. 103). Trafnie spostrzega się, że wiele działań stanowiących realizację kompetencji właściwych organów administracji państwowej z jednej strony ma charakter czynności z zakresu nadzoru, z drugiej zaś strony z zakresu odpowiedzialności (czy może pociągania do odpowiedzialności). W konsekwencji Autorka wyróżnia trzy grupy środków prawnych stosowanych przez organy administracji publicznej w omawianym zakresie: po pierwsze środki o charakterze wyłącznie (czysto) nadzorczym (realizującym kompetencje nadzorcze); po drugie środki realizujące zarówno nadzór, jak i odpowiedzialność podmiotów nadzorowanych; po trzecie środki stanowiące realizację wyłącznie odpowiedzialności administracyjnoprawnej (s. 103 recenzowanej pracy).

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na możliwość sięgnięcia do prac Teresy Rabskiej, w tym takich prac jak *Prawo administracyjne stosunków gospodarczych* (Warszawa 1967), s. 157-158, czy wydanie trzecie uzupełnione tego podręcznika z 1978 r. (Warszawa-Poznań 1978), s. 230-232, gdzie zdefiniowane są i poddane analizie pojęcia kontroli i nadzoru.

Autorka rozgraniczając pośród środków (działania) organu administracji, konkretnie już Komisji Nadzoru Finansowego, środki stosowania odpowiedzialności administracyjnoprawnej od środków nadzoru, powołując się przy tym na przywołaną wyżej w tej recenzji pracę Andrzeja Michóra pt. *Odpowiedzialność administracyjna w obrocie instrumentami finansowymi* (s. 39), wskazuje na dwa istotne pytania: po pierwsze co jest czynnikiem inicjującym działanie organu, oraz, po drugie, jaki środek w związku z tym stosuje organ. Jeżeli działanie organu wynika z naruszenia prawa przez dany podmiot administrowany, oraz jeżeli organ stosuje środek mający charakter represyjnej dolegliwości, to oznacza, że mamy do czynienia z zastosowaniem środka odpowiedzialności administracyjnoprawnej. Słusznie jednak Autorka zwraca uwagę (s. 107), przywołując w tym miejscu istotne pozycje literatury przedmiotu, że wskazane kryterium rozróżniania odpowiedzialności administracyjnoprawnej od nadzoru jest jednak nieprecyzyjne, albowiem stosowanie nadzoru (środków nadzoru) z zasady wiąże się z naruszeniem przez daną jednostkę prawa materialnego (odejście od stanu pożądanego, zgodnego z prawem). Nie każde naruszenie prawa materialnego stanowi delikt administracyjny. Nie z każdym też naruszeniem prawa administracyjnego właściwe przepisy wiążą sankcję, jak kara administracyjna, czy inna sankcja (niekarna). Warto w tym zakresie sięgnąć do pracy Heleny Praškovéj, *Zaklady odpovědnosti za spravní delikty (Podstawy odpowiedzialności za delikty administracyjne)*, Wydawnictwo C. H. Beck, Praha 2013, oraz jej recenzji autorstwa Wojciecha Radeckiego (Prokuratura i Prawo 2014, nr 1, s. 152-168). W konsekwencji należy z pewnością odróżnić nadzór od odpowiedzialności administracyjnoprawnej, zauważając, że w trybie nadzoru może nastąpić pociągnięcie jednostki do odpowiedzialności administracyjnej, jak i że w toku realizacji

odpowiedzialności administracyjnej może dojść do wdrożenia postępowania nadzorczego (szczególnie w przypadku tożsamości właściwości organu administracji publicznej).

Cenna jest uwaga odnośnie administracyjnego prawa karnego (s. 108-109 rozprawy). Wydaje się, że uznanie istnienia tej dziedziny prawa i jej precyzyjna regulacja prawna (czy wręcz kodyfikacja) mogłaby zagwarantować ochronę praw jednostki (zasady znane postępowaniu karnemu), co aktualnie niestety nie ma miejsca w pełnym, oczekiwanym wymiarze (patrz Wojciech Radecki, j.w., s. 158-159).

Typizując środki nadzoru na rynku kapitałowym Autorka powołuje się na pracę swojego promotora Marcina Dyla pt. *Środki nadzoru na rynku kapitałowym*, Warszawa 2012 (s. 204 i n.), oraz pracę Rafała Blicharza pt. *Nadzór Komisji Nadzoru Finansowego nad rynkiem kapitałowym w Polsce*, Bydgoszcz - Katowice 2009 (s. 211 i n.).

W Rozdziale 3. Autorka przechodzi do sedna rozprawy, podejmując zagadnienie odpowiedzialności administracyjnoprawnej na rynku kapitałowy. W rozdziale tym omawia źródła odpowiedzialności administracyjnoprawnej uczestników rynku kapitałowego, bezprawne naruszenie prawa rynku kapitałowego, należyta staranność jako przesłankę odpowiedzialności administracyjnoprawnej uczestników rynku kapitałowego, wykonanie obowiązków wynikających z prawa rynku kapitałowego (tj. prawa cywilnego; ustawy z dnia o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 512 ze zm.; ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2286; oraz właściwych przepisów unijnych), niewykonanie i nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z prawa rynku kapitałowego, znaczenie należytej staranności dla oceny naruszenia obowiązków wynikających z prawa rynku kapitałowego, konsekwencje nieuwzględnienia należytej staranności jako przesłanki odpowiedzialności administracyjnoprawnej, gwarancyjny charakter odpowiedzialności administracyjnoprawnej, ekonomiczną analizę prawa w przedmiotowym zakresie, przesłanki egzoneracyjne (w tym zagadnienie zawinienia a należyta staranność, siły wyższej, przyczynienia się osoby trzeciej).

Można zauważyć w tym miejscu, że podrozdział 3.4.2. (s. 154-161) zat. *Ekonomiczna analiza prawa* ze względu na swój wprowadzający, ogólny, istotny z punkty widzenia wielu dziedzin nauki, charakter, mógłby znaleźć swoje miejsce bliżej początku pracy, tj. bądź w Rozdziale 1., bądź na początku Rozdziału 3.

Trafnie Autorka stwierdza w Podsumowaniu Rozdziału 3., że wobec szeregu różnych regulacji prawnych, obowiązujących na różnych poziomach (krajowym i unijnym), występuje duża niepewność prawa kształtującego obowiązki publicznoprawne uczestników rynku kapitałowego, i w konsekwencji niepewność co do odpowiedzialności za ewentualne ich

naruszenie i jej granic (s. 185-187). Autorka wskazuje także na doniosłość dochowania należytej staranności w omawianym zakresie, jak i też kieruje zarzuty (w tym oparte na argumentach analizy ekonomicznej) w stronę ewentualnej koncepcji nieuwzględniania należytej staranności i przyjęcia *quasi-gwarancyjnego* charakteru odpowiedzialności administracyjnoprawnej (s. 186). Wreszcie, Autorka formułuje wniosek, zgodnie z którym obowiązki publicznoprawne uczestników rynku kapitałowego należy traktować jako obowiązki (Autorka pisze o „zobowiązaniach”) starannego działania, z koniecznością każdorazowego badania dochowania należytej staranności jako kryterium oceny legalności działania danego uczestnika rynku. W tym zakresie Autorka formułuje tak wnioski *de lege lata*, jak i *de lege ferenda* (s. 186-187).

W Rozdziale 4. pt. *Szczególne przypadki odpowiedzialności administracyjnoprawnej uczestników rynku kapitałowego* Autorka omawia odpowiedzialność administracyjnoprawną emitentów (wskazując konkretne obowiązki publicznoprawne ciążyące na tych podmiotach), członków organów emitentów (wskazując konkretne obowiązki publicznoprawne ciążyące na tych osobach), inwestorów (wskazując konkretne obowiązki publicznoprawne ciążyące na tych podmiotach), maklerów i doradców inwestycyjnych, firm inwestycyjnych, spółek prowadzących rynek regulowany (Giełda Papierów Wartościowych) i depozyt papierów wartościowych (Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych) oraz funduszy inwestycyjnych.

W ostatnim rozdziale merytorycznym pracy – Rozdziale 5. zat. *Regulacja proceduralna odpowiedzialności administracyjnoprawnej uczestników rynku kapitałowego* - Autorka podejmuje tematykę formalnego aspektu realizacji odpowiedzialności administracyjnoprawnej uczestników rynku kapitałowego. Zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 621 ze zm., do postępowania Komisji Nadzoru Finansowego oraz przed Komisją stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Autorka poddaje szczegółowej analizie postępowanie przed Komisją Nadzoru Finansowego na różnych etapach postępowania administracyjnego (od wszczęcia postępowania do wydania decyzji administracyjnej i jej zaskarżenia), w tym istotne gwarancje procesowe strony (obejmując zagadnienie sprawiedliwości proceduralnej postępowania, patrz s. 262 recenzowanej rozprawy), zasady postępowania administracyjnego, reguły i zasady nakładania sankcji administracyjnych (w tym dyrektywy wymiaru sankcji).

W Podsumowaniu Rozdziału 5. Autorka wskazuje szereg ciekawych i istotnych wniosków. Po pierwsze wskazuje na konieczność zastosowania prawa do obrony z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 42 ust. 2 konstytucji RP względem uczestników rynku kapitałowego w toku postępowania z zakresu odpowiedzialności administracyjnoprawnej, tym samym skłaniając się do zakwalifikowania tego postępowania do „*quasi-karnego*” (w pracy wskazuje ona na szerokie rozumienie sprawy karnej w EKPCz i

Konstytucji RP, s. 327 recenzowanej rozprawy). Po drugie Autorka pozytywnie ocenia gwarancje procesowe dla uczestników rynku, zawarte zasadniczo w Kodeksie postępowania administracyjnego. Po trzecie wskazuje na konieczność modyfikacji uregulowań prawnych w zakresie ciężaru dowodu w przypadku przesłanek wyłączających odpowiedzialność (egzoneracyjnych). Autorka postuluje zmiany w prawie, pozwalające na uchylenie się od odpowiedzialności przez uczestników rynku w przypadku wykazania przez nich przyczynienia się osoby trzeciej oraz przez członków organów uczestników rynku w razie braku zawinienia naruszenia (s. 328). O ile drugi przypadek wydaje się zasadny, o tyle co do przyczynienia się do naruszenia przez osobę trzecią należy zwrócić uwagę na takie istotne czynniki, jak stopień przyczynienia się przez inną osobę, jej rolę w ramach dokonania naruszenia (współsprawstwo, sprawstwo kierownicze, podżeganie, itp.), wagę naruszonej regulacji, stopień zaangażowania (w tym też jednak zawinienia, czy niedochowania należytej staranności) przez dany podmiot. Należałoby stosować tu standardy tak prawnokarne, jak i cywilnoprawne. Samo przyczynienie się osoby trzeciej nie może raczej stanowić podstawy do pełnej egzoneracji. Autorka proponuje przesunięcie ciężaru dowodowego na stronę postępowania w sprawie odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym. Ten postulat jest zrozumiały (tak w przypadku Prawa cywilnego, art. 6 Kodeksu cywilnego). Dalej Autorka postuluje m.in. wprowadzenie procedury typu *leniency* (program darowania i obniżania kar, obecny w postępowaniu antymonopolowym), oraz przedstawia postulaty dotyczące reformy postępowania sądowniczo-administracyjnego (co do zwiększenia możliwości orzekania reformatoryjnego przez sądy administracyjne w sprawach z zakresu odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym oraz co do wyspecjalizowania sądów administracyjnych orzekających w tych sprawach, nie wskazując jednak konkretnie na czym taka specjalizacja miałaby polegać – czy na utworzeniu wyodrębnionych w strukturach sądów administracyjnych wydziałów, czy na utworzeniu odrębnych sądów dla tych spraw).

W Zakończeniu Autorka podsumowuje badania przeprowadzone w kolejnych rozdziałach merytorycznych pracy, powtarzając wnioski zawarte w podsumowaniach tych rozdziałów.

II.

Autorka formułuje tezy swej pracy we Wprowadzeniu, s. 24-25. Tezy te to w istocie problemy badawcze, pytania, na które odpowiedzi poszukuje Autorka w toku przeprowadzanych w pracy badań.

Pierwsza teza (problem) to pytanie o możliwość stosowania w sprawach z zakresu odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym standardu prawa do obrony właściwego dla spraw karnych.

Druga teza dotyczy dostosowania postępowania administracyjnego do funkcji administracji i niedostateczności dostosowania tej procedury do postępowania w sprawach z zakresu odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym (przede wszystkim w zakresie gwarancji procesowych strony).

Trzecia teza to pytanie o zasadność wprowadzenia konsensualnych trybów rozstrzygania w sprawach z zakresu odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym (*leniency* i dobrowolne poddanie się karze).

Czwarta teza dotyczy konieczności reformy postępowania sądownoadministracyjnego (czy nawet szerzej reformy systemu kontroli sądowej decyzji Komisji Nadzoru Finansowego) w sprawach z zakresu odpowiedzialności administracyjnej na rynku kapitałowym, podnosząc przede wszystkim niedostateczny poziom ochrony praw strony postępowania sądownoadministracyjnego (w domyśle skarżącego oraz ewentualnie osoby uczestniczącej na prawach strony).

Na wszystkie postawione pytania (tezy) Autorka znalazła odpowiedzi. Może nie zawsze w pełni precyzyjne, nie zawsze odpowiednio umotywowane i rozbudowane - mogące ulec dalszemu rozwinięciu - niemniej satysfakcjonujące.

Recenzowana rozprawa z jednej strony ma charakter systematyzujący i porządkujący badaną materią. Zebraniu i uporządkowaniu podlegają tak zarówno przepisy prawne, jak i stanowisko orzecznictwa oraz poglądy doktryny w podjętym zakresie. Z drugiej jednak strony należy zauważyć, że wykracza ona poza czyste usystematyzowanie i porządkowanie materii badawczej, co stanowi zdecydowany walor rozprawy.

Autorka stosuje w swych badaniach przede wszystkim metodę dogmatyczno-prawną badania tekstu aktów prawnych. Poddaje nadto krytycznej analizie piśmiennictwo prawnicze oraz orzecznictwo sądów i trybunałów. Autorka sięga nadto do dorobku nauki ekonomii z obszaru ekonomicznej analizy prawa, czyni to jednak w dość skromnym wymiarze.

Brak w pracy elementów metody komparatystycznej.

III.

Autorka wykazała się dobrą znajomością literatury polskiej oraz literatury zagranicznej. Praca oparta została na licznych pozycjach literatury anglojęzycznej i niemieckojęzycznej.

Na marginesie można zauważyć brak pewnych wybranych pozycji literatury polskiej, wskazując na prace Tomasza Nieboraka, jak: *Aspekty prawne funkcjonowania rynku finansowego Unii Europejskiej*, Warszawa 2008; T. Nieborak, T. Sójka, *Ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym*, Warszawa 2011; *Tworzenie i stosowanie prawa rynku finansowego a proces ekonomizacji prawa*, Poznań 2016; *Status prawny Komisji Nadzoru Finansowego w świetle*

orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 czerwca 2011 roku (sygn. K 2/09), w: *Księga Pamiątkowa Pana Profesora E. Ruśkowskiego*, Białystok 2012, oraz wiele innych, czy Marka Sachajko, jak: *Sankcjonowanie naruszenia zakazu praktyk ograniczających konkurencję na podstawie unijnego i polskiego prawa ochrony konkurencji*, Poznań 2018; *Przesłanki wymiaru administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na przedsiębiorców za naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję*, w: K. Kokocińska, red., *Kontrola działań administracji publicznej w sferze gospodarki*, Poznań 2018 (s. 125 – 132), *Sankcjonowanie naruszenia zakazów praktyk ograniczających konkurencję na podstawie unijnego oraz polskiego prawa ochrony konkurencji*, w: Krystyna Wojtczak, red., *Prawo i Administracja*, Tom IX, Piła 2010 (s. 231 – 242); *Program darowania i obniżania kar we wspólnotowym oraz polskim prawie ochrony konkurencji*, *Problemy Zarządzania*, 2004, nr 3; *Obowiązki przedsiębiorcy i karnoprawne konsekwencje ich zaniechania*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 2002, nr 2.

Co do aspektów proceduralnych i formułowanych w tym zakresie postulatów warty przywołania byłby zbiór prac wielu autorów pod redakcją Bożeny Popowskiej zat. *Swoistość procedur publicznego prawa gospodarczego*, Poznań 2013.

Z kolei dokonując przeglądu polskiej nauki prawa administracyjnego (na s. 40-43) brakuje przywołania Mariana Zimmermanna i jego podręcznika pt. *Nauka administracji i polskie prawo administracyjne* (Część I, Opracował Krzysztof Skubiszewski), Poznań 1949.

IV.

Układ pracy, jej struktura oraz kolejność analizowanych zagadnień nie budzą większych zastrzeżeń. Autorka w sposób prawidłowy uporządkowała podjętą tematykę badawczą. Rozpoczęła swą pracę od zagadnień ogólnych, wyjaśniając podstawowe kwestie pojęciowe i konstrukcyjne, aby następnie dojść do sedna zagadnienia odpowiedzialności administracyjnej uczestników rynku kapitałowego.

Proporcje między poszczególnymi rozdziałami zdają się być prawidłowe.

Praca jest napisana językiem przystępnym i klarownym. Na aprobatę zasługuje konstrukcja zdań pracy Autorki. Zdania te są proste, krótkie, ale jednocześnie komunikatywne i treściwe. Brak ich nadmiernego rozbudowania, zaciemniającego omawianą materię. Należy poczytywać wymienioną cechę jako zdecydowany atut rozprawy.

Nieco psują obraz całości pracy niektóre jej aspekty formalne, zwracając uwagę na liczne błędy w zakresie interpunkcji (niewłaściwe stosowanie, bądź wielokrotne stosowanie tych samych znaków oddzielających - kropka, przecinek), w tym w przypisach, oraz szczególnie intensywnie

w Bibliografii (s. 345-366). Zauważyć można także drobne błędy maszynowe (tzw. literówki), jak na s. 328 jest „egzonujących” zamiast „egzonerujących”.

Na s. 77 swej rozprawy Autorka w przypisie nr 245 przywołuje pracę Rafała Blicharza, nie wskazując o którą pracę chodzi (Autorka sięga do dwóch prac tego autora).

Razi pisanie słów „rozporządzenie” i „dyrektywa” z dużej litery (chodzi o unijne rozporządzenia i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady; s. 7-10, oraz w głębi tekstu, np. s. 155, s. 193-206, s. 300, itd.).

Nieco utrudnia odbiór tekstu zastosowanie anglosaskiego modelu edycji rozprawy, polegający na braku wcięcia akapitowego w nowym akapicie tekstu.

V.

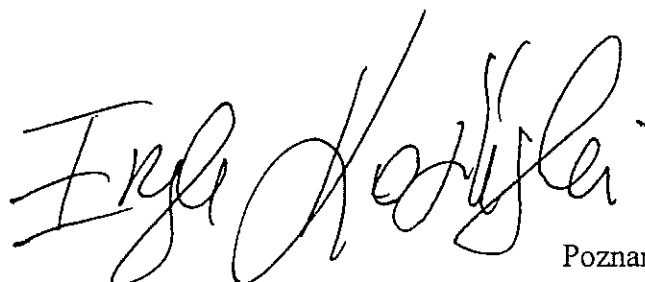
Podjmując się całościowej oceny rozprawy doktorskiej pani mgr Izabeli Jackowskiej podkreślenia wymaga walor poznawczy pracy. Ponad wszelką wątpliwość materia podjęta przez Autorkę dotychczas nie doczekała się tak kompleksowego i dogłębnego opracowania.

Analiza podjętego zagadnienia jest rzetelna. Praca tym samym jest cenna z naukowego punktu widzenia, jak i od strony praktycznej.

W konsekwencji uznać należy, że zalety pracy stanowiąc przeważają nad jej mankamentami.

VI.

Uwzględniając wszystkie powyższe uwagi uważam, że recenzowana rozprawa odpowiada wymaganiom pracy doktorskiej przewidzianym w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789) w zw. z art 179 ust. 1-3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669), to jest stanowi ona oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną doktorantki w dziedzinie nauki prawa oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, wobec czego wnoszę o dopuszczenie pani mgr Izabeli Jackowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Poznań, dnia 11 stycznia 2019 r.